

Sygn. akt VII U 577/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2021 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant sekr. sądowy Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 r. w Warszawie

sprawy E. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania E. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 marca 2020 r., znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 marca 2020 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującemu E. F. prawo do emerytury pomostowej od 1 lutego 2020 roku.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

E. F. w dniu 1 kwietnia 2020 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 marca

2020 r., znak: (...) i wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury pomostowej. Odwołujący podniósł, że zdaniem organu rentowego nie udowodnił pracy w warunkach szczególnych po 2009 r., podczas gdy był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. od 11 kwietnia 2007 r. do 24 lipca 2019 r. oraz w (...) Sp. z o.o. Sp. K. z siedzibą w W. od 1 sierpnia 2019 r. do 5 lutego 2020 r. Ubezpieczony wskazał, że w obu spółkach wykonywał pracę związaną z rozbiórką i ponownym odtwarzaniem dróg publicznych oraz powierzchni asfaltowych lub betonowych zarówno w okresie letnim, jak i zimowym. W jego ocenie układanie mas bitumicznych wiąże się przede wszystkim z zagrożeniami dotyczącymi poruszania się dużej ilości jednostek transportowo-sprzętowych po niewielkiej powierzchni, które wzrastają, gdy masa bitumiczna jest wylewana (odwołania z dnia 1 kwietnia 2020 r. i 2 kwietnia 2020 r., k. 3-4 a. s. i 1-2 a. s. VII U 615/20).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 15 maja 2020 r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że odwołujący nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008 r. w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r.

o emeryturach pomostowych, a co za tym idzie nie spełnia warunku określonego w art. 4 pkt 6 tej ustawy. Jednocześnie ZUS zaznaczył, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 2009 r. nie miał wymaganego 15-letniego okresu pracy w

szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy, co oznacza, że nie wypełnił przesłanki wynikającej z art. 49 pkt 3 (odpowiedź na odwołanie z dnia 15 maja 2020 r., k. 11 a. s.).

Odwołujący jednocześnie wskazał, że pracował w warunkach szczególnych jako hutnik formowacz wyrobów szklanych ręcznie w systemie 4-zmianowym akordowym w Hucie (...) w okresach od 11 maja 1981 r. do 31 sierpnia 1988 r. oraz od 26 lutego 1990 r. do 30 czerwca 1999 r. (pismo procesowe z dnia 4 czerwca 2020 r., k. 20 a. s.).

Sąd na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę VII U 615/20 ze sprawą VII U 577/20 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz prowadzenia dalej pod sprawą VII U 577/20 (zarządzenie z dnia 5 czerwca 2020 r., k. nienumerowana a. s. VII U 615/20).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. F. zatrudniony był m.in. w:

- Hucie (...) w okresach od 11 maja 1981 r. do 31 sierpnia 1988 r. oraz od 26 lutego 1990 r. do 30 czerwca 1999 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku hutnika - formowacza wyrobów szklanych ręcznie. Według świadectwa wystawionego przez pełnomocnika Syndyka Masy Upadłości ubezpieczony pracował wówczas w warunkach szczególnych na w/w stanowisku pracy wymienionym w wykazie A, Dział XIII, pozycja 3 stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach resortu chemicznego i lekkiego (świadectwa pracy z dnia 31 sierpnia 1988 r. i z dnia 30 czerwca 1999 r., k. 4 i 6 tom I a. e., legitymacja ubezpieczeniowa, k. 89 a. s. oraz świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 2 sierpnia 1999 r. i 11 października 1999 r., k. 6-7 tom II a. e.)

- (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w okresie od 11 kwietnia 2007 r. do 24 lipca 2019 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku robotnika budowlanego (świadectwo pracy z 24 lipca 2019 r., k. 8-9 a. s. i k. 14-15 tom II a. e.).

- (...) Sp. z o.o. Sp. K. z siedzibą w W. w okresie od 1 sierpnia 2019 r. do 5 lutego 2020 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku robotnika budowlanego (świadectwo pracy z 5 lutego 2020 r., k. 6-7 a. s. i k. 18-19 tom II a. e.).

Odwołujący pracował w Hucie (...) bezpośrednio przy piecu, który był czynny przez 24 godziny na dobę, przez 6 godzin dziennie. Do jego obowiązków należało nabieranie, wydmuchiwanie i formowanie szkła w kształtowniku. Następnie ubezpieczony zamykał szkło w formie, na które dmuchał. W dalszej kolejności wyjmował z formy i podawał w kleszcze. E. F. zajmował się głównie produkcją termosów, a w niewielkiej części również produkcją miseczek i salatek. Odwołujący wykonywał pracę na akord w systemie 4-zmianowym (zeznania odwołującego, k. 83 a. s.).

W (...) i (...) ubezpieczony wykonywał prace brukarskie związane ze ściąganiem plantu, układaniem kostki, ustawianiem krawężników i obrzeży. Dodatkowo zajmował się podrzucaniem asfaltu łopatą, rozkładaniem, podsypywaniem i zagęszczaniem asfaltu przy realizowaniu prac brukarskich, do których używał walca i zagęszczarki. Odwołujący świadczył również czynności, do których należało sprzątanie, zamiatanie piasku oraz wykonywanie prac wykończeniowych. E. F. pracował na terenie powiatu (...) w okolicach R. oraz na terenie W. w pełnym wymiarze czasu. W przypadku braku innych robót ubezpieczony zajmował się kopaniem rowów i kładzeniem rur (zeznania świadków A. R., W. B., Ł. O. i A. O. oraz odwołującego, k. 81-83 a. s.).

E. F. w dniu 19 lutego 2020 r. złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o emeryturę pomostową. Po rozpoznaniu wniosku decyzją z dnia 19 marca 2020 r., znak: (...) organ rentowy odmówił odwołującemu prawa do emerytury pomostowej, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r.

o emeryturach pomostowych oraz na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zgodnie z art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy wynoszącego co najmniej 15 lat. ZUS wskazał, że do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w myśl art. 49 tej ustawy nie zostały zaliczone okresy jego zatrudnienia od 11 maja 1981 r. do 31 sierpnia 1988 r. oraz od 26 lutego 1990 r. do 30 czerwca 1999 r., ponieważ zakład pracy nie potwierdził, aby wykonywał on pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub do 2 do ustawy o emeryturach pomostowych (wniosek z dnia 19 lutego 2020 r. i decyzja z dnia 19 marca 2020 r., k. 1 i 23 tom II a. e.).

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy celem ustalenia czy praca wykonywana przez odwołującego w okresach zatrudnienia u pracodawców Huta (...), (...) Sp. z o.o. w W. i (...) Sp. z o.o. Sp. K. w W. stanowiła:

- przed dniem 1 stycznia 1999 r. pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a - po dniu 31 grudnia 2008 r. pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (postanowienie z dnia 25 czerwca 2021 r., k. 114 a. s.).

W wykazie A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze obowiązującym od 1 stycznia 1983 r. w Dziale XIII pod pozycją 3 uwzględniono prace związane z formowaniem wyrobów szklanych, które wykonywał E. F. w okresie zatrudnienia w Hucie (...). Świadczenia wykonywania prac w warunkach szczególnych zostały wystawione wadliwie, ponieważ przywołano jako podstawę prawną zarządzenie Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. W okresie pracy na rzecz Huty ubezpieczony przez okres od 1 maja 1984 r. do 9 października 1984 r. pracował na stanowisku brukarza wyrobów szklanych, które nie zostało uwzględnione w w/w rozporządzeniu. Oznacza to, że w okresach od 1 stycznia 1983 r. do 30 kwietnia 1984 r., od 10 października 1984 r. do 31 sierpnia 1988 r. oraz od 26 lutego 1990 r. do 30 czerwca 1999 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak również art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Jednocześnie odwołujący nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych po dniu 31 grudnia 2008 r. w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Konstruując pozycję 31 załącznika nr 1 do tej ustawy o brzmieniu „Prace przy ręcznym układaniu na gorąco powierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych” oceniano przede wszystkim bardzo ciężką pracą fizyczną oraz znaczne obciążenie statyczne oceniane według metody (...). W dokumentacji brak jest dowodu wykonywania takiej pracy związanej z oceną tego obciążenia (akta osobowe, k. 111 a. s. oraz opinia biegłego sądowego z dnia 21 sierpnia 2021 r., k. 123-140 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych, aktach osobowych E. F., z zeznań świadków A. R., W. B., Ł. O. i A. O. oraz odwołującego, a także w oparciu o opinię biegłego sądowego z zakresu BHP A. P. (1). Zdaniem Sądu dokumenty w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Zeznania zarówno świadków, jak i ubezpieczonego są jasne i korelują ze sobą. Świadkowie wyczerpująco opisali zakres prac wykonywanych przez odwołującego w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. oraz w (...) Sp. z o.o. Sp. K. z siedzibą w W..

Sąd uznał dodatkowo za w pełni wiarygodną treść wynikającą z opinii głównej biegłego sądowego ds. BHP, gdyż jej obszerność, a także wynikające z niej logiczne wnioski zostały sporządzone w oparciu o treść zeznań świadków i strony odwołującej, a w szczególności na podstawie zebranych dokumentów w toku sprawy. Ponadto należy wskazać, że opinia nie została zakwestionowana przez strony procesu, co oznacza, iż zawarte w niej stanowisko biegłego sądowego nie stanowiło przedmiotu sporu w niniejszym postępowaniu.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie E. F. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 marca 2020 r., znak: (...), jako zasadne, zasługuje w pełni na uwzględnienie

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1924) zwanej dalej „ustawą”, pracownikowi przysługuje emerytura pomostowa, z uwzględnieniem art. 5-12, o ile zostały spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 1) na dzień 1 stycznia 2009 r. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 2) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 3) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 53 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą emerytalną” wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 4) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej;
- 5) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy;
- 6) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z kolei w myśl art. 49 ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy;
- 1) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 ustawy;
- 2) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy.

Przepisy dotyczące emerytur pomostowych są traktowane jako przedłużenie przepisów dotyczących wcześniejszych emerytur, ale jednocześnie ograniczają grupę ludzi uprawnionych do świadczenia. Zgodnie z przedmiotową ustawą można uzyskać prawo do emerytury pomostowej min. na podstawie art. 4 lub art. 49. Do nabycia świadczenia potrzeba spełnić łącznie wszystkie warunki, które zakreśla ustawa. Przedmiot sporu w niniejszej sprawie wyznaczało ustalenie, czy odwołujący ma prawo do emerytury pomostowej z uwagi na przymus udowodnienia okresów pracy w warunkach szczególnych. Sąd zważył bowiem, że przesłanki związane z wiekiem odwołującego, okresem ogólnego stażu pracy czy rozwiązaniem stosunku pracy nie były kwestionowane w toku postępowania przez organ rentowy, a więc należało je uznać za spełnione.

Sąd zważył, że odwołującemu nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej mając na uwadze przepis art. 4 ustawy, gdyż jak wynika

z niekwestionowanej opinii biegłego sądowego ds. BHP A. P. (2), E. F. podczas zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w okresie od 11 kwietnia 2007 r. do 24 lipca 2019 r. oraz w (...) Sp. z o.o. Sp. K. w okresie od 1 sierpnia 2019 r. do 5 lutego 2020 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku robotnika budowlanego nie wykonywał prac w warunkach szczególnych. Świadczone przez niego czynności nie odpowiadały rodzajowi prac wymienionych w pozycji 31 załącznika nr 1 do ustawy przy ręcznym układaniu na gorąco powierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych. Wobec nie wykonywania prac w warunkach szczególnych po dniu 31 grudnia 2008 r., ubezpieczony nie spełnił obligatoryjnej przesłanki zawartej

w art. 4 pkt 6 ustawy. W związku z tym należało rozważyć czy ubezpieczony spełnił wszystkie warunki wynikające z art. 49 ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 2009 r. posiada okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat oraz okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Pozostałe warunki nie były kwestionowane przez organ rentowy.

W świetle powyższego żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać

w pierwszej kolejności w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

(Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub

w świadectwie pracy. Z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy

w szczególnych warunkach. Sam fakt zatrudnienia ubezpieczonego w Hucie (...) w okresach od 11 maja 1981 r. do 31 sierpnia 1988 r. oraz od 26 lutego 1990 r. do 30 czerwca 1999 r. w pełnym wymiarze czasu pracy był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych

i osobowych. Spornym pozostawał charakter realizowanych przez niego czynności. Jak wynika z materiału dowodowego ubezpieczony wykonywał zatem pracę zaliczaną od 1 stycznia 1983 r. do Działu XII pod pozycją 3 w zespołach formułujących szkło zawartego w Wykazie A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Jednocześnie tego typu prace wymienione zostały w załączniku 1 pod pozycją nr 8 ustawy jako „Prace bezpośrednio przy ręcznym zestawianiu surowców lub ręcznym formowaniu wyrobów szklanych w hutnictwie szkła.” Jedynie podlega wyłączeniu okres pracy ubezpieczonego od 1 maja 1984 r. do 9 października

1984 r., kiedy wykonywał on czynności na stanowisku brukarza wyrobów szklanych, które nie zostało uwzględnione w w/w rozporządzeniu.

W ocenie Sądu o odmowie zaliczenia spornych okresów pracy wnioskodawcy nie może stanowić jedynie fakt, że pracodawca wystawiając świadectwo pracy w szczególnych warunkach wskazał nieprawidłową podstawę prawną, o której mowa w art. 51 ustawy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. Tymczasem z pełni rzetelnej

i wiarygodnie wyprowadzonych wniosków przez biegłego sądowego z zakresu BHP A. P. (2) wynika, że pracę odwołującego w Hucie (...) w świetle załączników do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 r. oraz do ustawy o emeryturach pomostowych należy uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach. Oznacza to, że w okresach od 1 stycznia 1983 r. do 30 kwietnia 1984 r., od 10 października 1984 r. do 31 sierpnia 1988 r. oraz od 26 lutego 1990 r. do 30 czerwca 1999 r. E. F. wykonywał pracę w warunkach szczególnych zarówno w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jak również art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r.

o emeryturach pomostowych przez okres co najmniej 15 lat. W związku z tym należało uznać, że spełnił wszystkie przesłanki, od których ustawa uzależnia nabycie prawa do emerytury pomostowej.

Ustalenie terminu od jakiego Sąd uznał za zasadne przyznać ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej wynika z dyspozycji art. 15 ust. w związku z art. 26 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z ww. przepisami, świadczenie wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Odwołujący złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej w dniu 19 lutego 2020 r., a więc należało przyjąć za datę początkową nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia dzień 1 lutego 2020 r.

Z tych też względów, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w tenorze wyroku.

SSO Renata Gąsior